

Додаток
до листа департаменту
агропромислового розвитку
обласної військової адміністрації
лютого 2025 року №

ІНФОРМАЦІЯ
про стан виконання обласної програми розвитку агропромислового
комплексу Кіровоградської області на 2024-2028 роки
за січень-грудень 2024 року

Програма розвитку агропромислового комплексу Кіровоградської області на 2024-2028 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до:

вимог Порядку формування обласних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затвердженого рішенням обласної ради від 30 березня 2007 року № 191 (із змінами);

Стратегії розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки та Плану заходів на 2021-2023 роки із її реалізації, схвалене рішенням Кіровоградської обласної ради від 12 березня 2020 року № 743 (із змінами);

Стратегії розвитку галузі рибного господарства України на період до 2030 року та операційного Плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 травня 2023 року № 402-р;

Національної доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна", підготовленої та адаптованої для України у вересні 2017 року та Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, схвалених 25 вересня 2015 року державами - членами Організації Об'єднаних Націй;

положень Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179 (із змінами);

щорічних програм економічного та соціального розвитку області.

Виконання завдань та заходів

Протягом січня-грудня 2024 року в області у рамках виконання Програми вжито ряд заходів за наступними напрямками:

I. Сприяння ефективному розвитку малих та середніх суб'єктів господарювання, виробництву конкурентної продукції з доданою вартістю

I.1. Сприяння розвитку у галузі рослинництва:

1) *Науково-консультаційне забезпечення інноваційного розвитку агропромислового виробництва.*

У звітному періоді фахівцями науково-дослідних установ та профільних закладів вищої освіти, шляхом проведення масових тематичних заходів та

індивідуального консультування здійснювалося інформування агровиробників регіону про новітні розробки у галузі рослинництва та особливості їх адаптації та впровадження в умовах регіону

За участі керівництва та представників регіональних органів влади, департаменту агропромислового розвитку обласної адміністрації, компаній-дистриб'юторів засобів захисту рослин, добрив та сільськогосподарської техніки, керівників і спеціалістів агроформувань, науковців Національної академії аграрних наук (далі – НААН), викладачів Центральноукраїнського національного технічного університету на базі Інституту сільського господарства Степу НААН, (далі – Інститут) проведено ряд заходів, а саме:

13 червня 2024 року науково-практичний семінар "Міжнародний День поля "Науково-інноваційні досягнення та конкурентоздатність сортів ранніх зернових культур в умовах Центрального регіону України", на якому розглянуто нагальні науково-теоретичні та практичні аспекти вирощування ранніх зернових культур на основі впровадження новітніх елементів застосування технологій вирощування;

29 серпня 2024 року науково-практичний семінар "Міжнародний День поля "Особливості вирощування зернових, зернобобових і технічних культур за умов різкоконтинентального клімату", на якому розглянуто нагальні науково-теоретичні та практичні аспекти вирощування зернових і олійних культур.

Підготовлено та видано науково-практичні рекомендації:

"Особливості догляду за посівами озимих зернових та вирощування ранніх ярих сільськогосподарських культур на Кіровоградщині в умовах 2024 року";

"Особливості збирання та зберігання врожаю ранніх зернових і технічних культур в умовах 2024 року";

"Збирання ранніх зернових та сівба озимих зернових культур";

"Особливості проведення обробітку ґрунту та сівби озимих зернових під урожай 2025 року".

У січні-грудні 2024 року, укладено 128 договорів трансферу інноваційної сільськогосподарської продукції (насіннєвого матеріалу та науково-обґрунтованих технологій вирощування сільськогосподарських культур, адаптованих до умов ризикованого землеробства).

За 5 договорами укладеними з державними підприємствами та дослідними господарствами власної мережі Інститутом здійснювався науково-практичний супровід впровадження у виробництво завершених наукових розробок із питань землеробства та рослинництва на загальній площі 5,4 тис. га.

Фахівцями Інституту надавались науково-консультаційні та інформаційні послуги агроформуванням і сільському населенню стосовно особливостей застосування інновацій у землеробстві та рослинництві.

Основними напрямками такого консультування були: науково-обґрунтоване чергування культур у сівозмінах; обробіток ґрунту при вирощуванні сільськогосподарських культур; підготовка насіння до сівби; вибір сортів зернових і олійних культур для зони недостатнього зволоження; застосування мінеральних добрив та мікробних препаратів; боротьба з шкідниками сільськогосподарських культур; технологічні аспекти вирощування озимих

зернових культур; технології вирощування пізніх ярих культур; обґрунтування вибору сільськогосподарських машин для різних умов виробництва та інше.

2) *Популяризація державних грантових програм підтримки розвитку садівництва, ягідництва та тепличного господарства.*

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України №738 від 21 червня 2022 року "Про деякі питання надання грантів бізнесу" (зі змінами) в області проводились відповідні заходи.

Фахівцями департаменту агропромислового розвитку обласної військової адміністрації надавались роз'яснення зацікавленим суб'єктам господарювання щодо участі у грантовій підтримці.

На офіційному веб-сайті департаменту агропромислового розвитку обласної військової адміністрації розміщується інформація про грантову підтримку.

Так, в рамках урядової грантової програми у 2024 році, профінансовано 3 гранти по садівництву та 1 – по тепличному господарству, на загальну суму 4,8 млн. грн.

Грантову підтримку по трьох проектах з садівництва надано ФОП "Бродяченко Наталія В'ячеславівна" Кропивницького району, на загальну суму – 2 млн. 828 тис. грн для посадки лохини та чорниці, на площі – 7 га;

ФГ "Бережинське" Кропивницького району, отримало – 2 млн. грн, на будівництво тепличного комплексу, на площі 0,4 га.

3) *Фінансова підтримка виробників, які вирощують нішеві культури (льон, гірчиця, сочевиця, коріандр) на гектар оброблюваних угідь.*

В області приділяється увага вирощуванню нішевих культур. Так, в 2024 році льон вирощувався на площі – 0,2 тис. га, гірчиця на – 1,2 тис. га.

По коріандру залишається тенденція до збільшення площ вирощування (+54 %) до 2023 року.

4) *Здешевлення вартості електроенергії, витраченої на подачу води для зрошення.*

У 2024 році в області працювало 5 державних насосних станцій, які забезпечували подачу води для зрошування сільськогосподарських культур (кукурудзи, цукрових буряків і овочів) на площі 1,4 тис. га. Для поливу використано 2163,5 тис. м³ води, спожито насосними станціями 825,6 тис. кВт. год електроенергії.

5) *Проведення інформаційно-роз'яснювальної, консультаційної роботи серед суб'єктів господарської діяльності щодо здійснення фітосанітарних заходів, застосування інтегрованого захисту рослин та використання на посів насіння з високими сортовими та посівними якостями для виробництва сільськогосподарської сировини і продуктів харчування.*

Задля підвищення рівня обізнаності та донесення інформації до широкого кола осіб, протягом року управлінням фітосанітарної безпеки Головного управління Держпродспоживслужби в області надсилались листи, надавались роз'яснення, наглядні матеріали та інформації щодо питань захисту та карантину рослин, насінництва і розсадництва, охорони прав та сорти рослин, ГМО у відкритих системах та контролю якості зерна (загалом охоплено 49 органів місцевого самоврядування, 4 державні лісові господарства області та близько 1000 суб'єктів господарювання).

На радіо відбулось 10 виступів, 1 – інтерв'ю на офіційній сторінці Суспільного-Кропивницький. На сайті Головного управління Держпродспоживслужби в області висвітлено 93 публікації (статті, інформації).

Також спеціалістами управління фітосанітарної безпеки проведено/прийнято участь в 28 нарадах (семінарах, круглих столах, зустрічах).

В рамках соціального партнерства спільно з Південно-Східним міжрегіональним управлінням Державної служби з питань праці розроблений MessageBox "Безпека під час застосування пестицидів".

З метою проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо вимог ЄС до ввезення фізичними особами на територію Європейського Союзу об'єктів регулювання проведені бесіди, розповсюджено та розміщено листівки (200 шт.) та плакати (50 шт.) в туристичних агентствах та вокзалах області.

Розроблено та поширено 7 видів буклетів, 3 презентації, 3620 листівок.

I.ІІ. Сприяння розвитку у галузі тваринництва:

1) *Фінансова підтримка сільськогосподарських товаровиробників у вигляді дотації за приріст корів власного відтворення.*

У 2024 році через Державний аграрний реєстр (ДАР) з державного бюджету за програмою КПКВК 2801500 "Підтримка фермерських господарств та інших виробників сільськогосподарської продукції" 289 господарств усіх форм господарювання Кіровоградської області одержали за утримання 2037 голів великої рогатої худоби (корів) усіх напрямів продуктивності 14,3 млн. грн., що складає 2,65% від загального показника по Україні, а 65 господарств області за утримання 3791 гол. маточного поголів'я кіз та овець отримали майже 7,6 млн. грн., що складає 4,2% від загального показника по Україні.

2) *Фінансова підтримка сільськогосподарських товаровиробників у вигляді часткового відшкодування за закуплену у підприємств (об'єднань) з племінної справи у тваринництві ідентифіковану сперму бугаїв.*

Відповідно до розпорядження начальника Кіровоградської обласної військової адміністрації від 21 грудня 2023 року № 1400-р "Про обласний бюджет Кіровоградської області на 2024 рік" (із змінами), кошти на

фінансування заходів обласної програми розвитку агропромислового комплексу Кіровоградської області на 2024 рік не передбачені.

3) *Сприяння та координація діяльності місцевих органів влади щодо охорони та відтворення водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах області.*

Відповідно до комплексної програми екологічного захисту середовища в Кіровоградській області на 2021-2025 роки для здійснення фінансування природоохоронного заходу "Біологічна меліорація водних об'єктів Кіровоградської області (Кременчуцького та Кам'янського водосховищ на річці Дніпро) шляхом проведення їх зариблення з обласного бюджету виділено 500 тис. грн. Рибні запаси Кременчуцького водосховища 10 грудня 2024 року поповнилися 17,7 тис. екземплярів дволітки коропа та товстолоба загальною вагою 3350 кг., а до Кам'янського водосховища – 14 тис. екземплярів коропа і товстолоба загальною вагою 2650 кг. Разом до водосховищ внесено 6 тонн живих водних біоресурсів

I.ІІІ. Сприяння розвитку агропродовольчих ланцюгів створення доданої вартості:

1) *Часткова компенсація витрат за придбані для власного користування нові установки індивідуального доїння та обладнання для охолодження молока вітчизняного виробництва.*

Відповідно до розпорядження начальника Кіровоградської обласної військової адміністрації від 21 грудня 2023 року № 1400-р "Про обласний бюджет Кіровоградської області на 2024 рік" (із змінами), кошти на фінансування заходів обласної програми розвитку агропромислового комплексу Кіровоградської області на 2024 рік не передбачені.

2) *Фінансова підтримка на поворотній основі малих сільськогосподарських виробників, у тому числі виробників меду, сільськогосподарських кооперативів з метою придбання обладнання для зберігання, переробки та фасування сільськогосподарської продукції. продовольчих товарів.*

Відповідно до розпорядження начальника Кіровоградської обласної військової адміністрації від 21 грудня 2023 року № 1400-р "Про обласний бюджет Кіровоградської області на 2024 рік" (із змінами), кошти на фінансування заходів обласної програми розвитку агропромислового комплексу Кіровоградської області на 2024 рік не передбачені.

II. Підтримка сталого розвитку сільських територій

II.І. Підтримка інвестиційної діяльності шляхом участі у виставкових заходах та поширення передового досвіду аграрних підприємств сільськогосподарської галузі області:

1) *Сприяння участі сільськогосподарських товаровиробників області у регіональних, всеукраїнських та міжнародних виставково-ярмаркових та освітньо-інформаційних заходах.*

На сайті департаменту агропромислового розвитку обласної військової адміністрації постійно розміщується інформація про всеукраїнські та міжнародні виставково-ярмаркові заходи.

Виробники крафтової продукції за звітний період взяли участь у проведенні 15 ярмарків крафтових виробів Kropkraft, які пройшли у м. Кропивницький. Серед учасників ярмарків Kropkraft, місцеві крафтові виробники: "Козацький медок та смаколики", "Крафтовий сир Румина", приватна винарня "ЮСОВІНІТА", ФОП Дейкун М.О. "Лавандова веранда" та інші.

У рамках Всеукраїнського Агрофоруму, який відбувся 15-16 серпня 2024 року у м. Кропивницькому у виставковому центрі ТОВ "Агроресурс" проведена виставка виробленої в області продукції агропереробки.

Департаментом агропромислового розвитку підготовлено каталог мікро- та малих виробників продовольчих товарів Кіровоградської області, який розміщено на сайті департаменту. До каталогу включено 30 суб'єктів господарювання.

2) *Сприяння проведенню форумів, засідань за круглим столом тощо, з переваг використання біогазових технологій.*

Департаментом агропромислового розвитку облвійськадміністрації спільно з аграрним бізнесом області опрацьовуються можливості використання різних моделей розвитку розподіленої генерації.

19 червня та 03 липня 2024 року були проведені зустрічі керівництва облдержадміністрації з представниками аграрного бізнесу Кіровоградської області з питань встановлення додаткових потужностей генерації електроенергії.

Два підприємства агропромислового комплексу (філія "Кропивницька птахофабрика" ТОВ "Аграрний Холдинг Авангард" та ТОВ "Кіровоградський маслопереробний комбінат") отримали довідки від обласної військової адміністрації про погодження на встановлення когенераційних установок.

Відповідно до Реєстру об'єктів електроенергетики та електроустановок споживачів, що використовують альтернативні джерела енергії для виробництва електричної енергії, в АПК області сьогодні здійснюють діяльність з виробництва електричної енергії 12 суб'єктів господарювання.

II.II. Розвиток органічного виробництва:

1) *Стимулювання ведення органічного сільського господарства та виробництва органічної продукції шляхом часткового відшкодування витрат на проведення сертифікації органічного виробництва.*

Відповідно до розпорядження начальника Кіровоградської обласної військової адміністрації від 21 грудня 2023 року № 1400-р "Про обласний бюджет Кіровоградської області на 2024 рік" (із змінами), кошти на

фінансування заходів обласної програми розвитку агропромислового комплексу Кіровоградської області на 2024 рік не передбачені.

Однак, за даними оперативного моніторингу, проведеного Мінагрополітики, станом на початок 2024 року в області налічувалося 13,82 тисяч гектарів загальної площі сільськогосподарських земель (органічних та перехідного періоду), у тому числі 13,71 тисяч гектарів сільськогосподарських земель з органічним статусом.

Сертифікати з органічного виробництва в області мають 7 суб'єктів господарської діяльності з різних напрямів (виробництво зернових та олійних культур, ягідництво тощо).

2) Фінансова підтримка суб'єктів господарювання у сфері органічного виробництва у вигляді бюджетної субсидії на одиницю оброблюваних угідь.

Відповідно до розпорядження начальника Кіровоградської обласної військової адміністрації від 21 грудня 2023 року № 1400-р "Про обласний бюджет Кіровоградської області на 2024 рік" (із змінами), кошти на фінансування заходів обласної програми розвитку агропромислового комплексу Кіровоградської області на 2024 рік не передбачені.

II.ІІІ. Сприяння розвитку сільського зеленого та еногастрономічного туризму на сільських територіях:

1) Організація та проведення освітніх заходів для осіб, які бажають займатися сільським зеленим туризмом.

Відповідно до розпорядження начальника Кіровоградської обласної військової адміністрації від 21 грудня 2023 року № 1400-р "Про обласний бюджет Кіровоградської області на 2024 рік" (із змінами), кошти на фінансування заходів обласної програми розвитку агропромислового комплексу Кіровоградської області на 2024 рік не передбачені.

Однак, останнім часом сільський зелений туризм набуває все більшого значення так само як і еногастротуризм. Еногастротуризм в певній мірі є складовим елементом всіх видів туризму. Він динамічно розвивається у будь-яку пору року, що нівелює вплив сезонності і забезпечує стабільність бізнесу.

Туристичними перлинами Кіровоградщини є Парк-готель "Скіфія" та туристично-розважальний комплекс "Хутір "Козацька долина", що у Новоукраїнському районі, Парк європейського рівня у селищі Приютівка Олександрійського району та багато іншого.

Поряд із сільським зеленим туризмом в області пропагується і розвивається також:

апітуризм (медовий, бджолиний туризм), адже Кіровоградщина є лідером в Україні з виробництва меду;

гастротуризм, який дає можливість ознайомитися з унікальними стравами та гастрономічними традиціями наших територій.

Нині в області працюють 24 зелені садиби, 12 із яких розміщують внутрішньо переміщених осіб. До війни послуги сільського "зеленого" туризму надавало вдвічі більше господарів, налічувалося 46 садиб.

До того ж, в області працює відокремлений підрозділ ГО "Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні".

II.IV. Розвиток дорадництва та інформаційно-консультативної систем:

1) Сприяння підготовці та перепідготовці кваліфікованих сільськогосподарських дорадників і експертів-дорадників.

В області сьогодні дорадчі послуги надаються 21 професійним сільськогосподарським дорадником та 21 експертом-дорадником.

Також працюють три сільськогосподарські дорадчі служби:

ГО "Центральноукраїнська сільськогосподарська консалтингова дорадча служба";

ГО "Сільськогосподарська дорадча служба "Аграрна наука";

ГО "Кіровоградська обласна сільськогосподарська дорадча служба".

Кіровоградською обласною сільськогосподарською дорадчою службою видається щомісячний журнал з питань дорадництва "Агровісник Кіровоградщини" та "Інформаційний бюлетень", який надсилається сільськогосподарським виробникам двічі на тиждень.

Крім цього, у 2024 році курси підвищення кваліфікації пройшли 2 дорадники та 3 експерта дорадника.

II.V. Розвиток земельних відносин в області:

1) Проведення заходів з освоєння земель для лісорозведення, у тому числі на здійснення лісовпорядкування, поліпшення відповідних угідь, охорону земель відповідно до розроблених програм та проєктів землеустрою, а також на викуп самозалісених ділянок приватної форми власності з метою ведення лісового господарства, проведення інвентаризації земель, проведення нормативної грошової оцінки земель.

Відповідно до розпорядження начальника обласної військової адміністрації від 21 грудня 2023 року № 1400-р "Про обласний бюджет Кіровоградської області на 2024 рік", кошти які надходять в порядку відшкодування втрат лісгосподарського виробництва на 2024 рік не передбачалися.

III. Цифровізація сільського господарства

III.I. Підтримка впровадження національних та регіональних цифрових проєктів:

1. Популяризація в регіоні галузевих державних цифрових проєктів, типових цифрових рішень, електронних сервісів, інструментів е-демократії, е-урядування.

В області на постійній основі популяризуються електронні сервіси, інструменти е-демократії та е-урядування.

Так, протягом 2024 року аграрії області активно долучались до інструментів, що передбачення для ефективного ведення сільськогосподарської діяльності через Державний аграрний реєстр (далі - ДАР) та єдиний портал державних послуг Дія.

Так, зокрема через ДАР у 2024 році та в рамках виконання Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам та іншим виробникам сільськогосподарської продукції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 серпня 2022 року № 918 через Український державний фонд підтримки фермерських господарств сільськогосподарські товаровиробники долучались до отримання коштів шляхом:

1. бюджетної субсидії на одиницю оброблюваних угідь сільськогосподарського призначення (1 гектар) для провадження сільськогосподарської діяльності – у розмірі 4 тис./грн., що мають у власності та/або користуванні до 120 га земель сільськогосподарського призначення;
2. дотації для утримання великої рогатої худоби (корів) усіх напрямів продуктивності і маточного поголів'я кіз та овець.

До того ж, протягом 2024 року на порталі "Дія" сільськогосподарські товаровиробники області користувались можливостями отримання грантів на власну справу, садівництво та тепличне господарство, а також на виробництво переробної промисловості.

З метою ведення безперервної виробничої діяльності та ефективного використання трудового потенціалу аграрії активно користувалися можливістю бронювання власних працівників через платформу "Дія".